

Downloaded via the EU tax law app / web

Väliaikainen versio

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

8 päivänä kesäkuuta 2017 (*)

Ennakkoratkaisupyyntö – SEUT 56 artikla – Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 36 artikla – Verolainsäädäntö – Tulovero – Verovapautus, joka on varattu tietyt lakisääteiset edellytykset täyttävien pankkien maksamille koroille – Välillinen syrjintä – Belgiaan sijoittautuneet pankit ja toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet pankit

Asiassa C-580/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge (Länsi-Flanderin alioikeus, Bryggen toimipaikka, Belgia) on esittänyt 28.10.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 9.11.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Maria Eugenia Van der Weegen,

Miguel Juan Van der Weegen ja

Anna Pot,

edesmenneen Johannes Van der Weegenin oikeudenomistajina, sekä

Anna Pot

vastaan

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça, presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa viidennen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit M. Berger (esittelevä tuomari), A. Borg Barthet ja F. Biltgen,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.9.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Maria Eugenia Van der Weegen, Miguel Juan Van der Weegen ja Anna Pot, edustajinaan C. Hendrickx ja M. Vandendijk, advocaten,

– Belgian hallitus, asiamiehinään J.-C. Halleux ja M. Jacobs, avustajanaan S. D. D’Aiola, deskundige,

– Euroopan komissio, asiamiehenään W. Roels,
päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 56 ja SEUT 63 artiklan sekä Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3; jäljempänä ETA-sopimus) 36 ja 40 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Maria Eugenia Van der Weegen, Miguel Juan Van der Weegen ja Anna Pot edesmenneen Johannes Van der Weegenin oikeudenomistajina ja Anna Pot ja toisaalta Belgian valtio ja jossa on kyseessä verovapautuksen epääminen muussa jäsenvaltiossa kuin Belgian kuningaskunnassa olevan säästötalletuksen perusteella maksettavan tuoton osalta.

Belgian oikeus

3 Belgian tuloverolain (Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, jäljempänä vuoden 1992 WIB), sellaisena kuin sitä sovellettiin verotusvuotena 2010 (vuoden 2009 tulojen verottaminen), 21 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Pääomatuloihin ja irtaimen omaisuuden perusteella saataviin tuloihin eivät sisälly:

– –

5° ensimmäinen suuruudeltaan 1 730 [euron] erä (perusmäärä 1 250 [euroa]) vuotta kohden sellaisia säästötalletuksiin liittyviä tuloja, jotka saadaan muun syyn kuin talletuksen kesto koskevan sopimusperusteisen kiinteän määrääjän tai irtisanomisajan päättymisen perusteella luottolaitoksilta, jotka ovat sijoittautuneet Belgiaan ja joita säännellään luottolaitosten asemasta ja valvonnasta 22.3.1993 annetulla lailla (Wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen), edellyttäen, että

– kyseisten talletusten on lisäksi täytettävä kriteerit, jotka kuningas vahvistaa Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezenen (pankki-, rahoitus- ja vakuutuskomitea) lausunnon saatuaan – – ja jotka koskevat talletusten rahayksikköä, nostojen edellytyksiä ja tapoja ja niiden perusteella maksettavien tuottojen rakennetta, tasoa ja laskutapaa

– –”

4 Unionin tuomioistuin totesi 6.6.2013 antamassaan tuomiossa komissio v. Belgia (C-383/10, EU:C:2013:364), että mainittu säännös oli SEUT 56 artiklan ja ETA-sopimuksen 36 artiklan vastainen.

5 Erinäisistä säännöksistä 25.4.2014 annetun lain (Belgisch Staatsblad 7.5.2014, s. 36946; jäljempänä 25.4.2014 annettu laki) 170 §:llä muutettiin vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohtaa seuraavasti:

”Pääomatuloihin ja irtaimen omaisuuden perusteella saataviin tuloihin eivät sisälly

– –

5° ensimmäinen suuruudeltaan 1 250 euron erä (ei-indeksisidonnainen summa) vuotta kohden sellaisia säästötalletuksiin liittyviä tuloja, jotka saadaan muun syyn kuin talletuksen kestoja koskevan sopimusperusteisen kiinteän määräajan tai irtisanomisajan päättymisen perusteella 56 §:n 2 momentin 2 kohdan 2a alakohdassa tarkoitetuilta luottolaitoksilta, edellyttäen, että

– kyseisten talletusten on lisäksi täytettävä kriteerit, jotka kuningas vahvistaa Nationale Bank van België (Belgian keskuspankki) ja Autoriteit voor Financiële Diensten en Marktenin (rahoituspalvelu- ja rahoitusmarkkinaviranomainen) kunkin oman toimivaltansa mukaisesti antaman lausunnon saatuaan ja jotka koskevat talletusten rahayksikköä, nostojen edellytyksiä ja tapoja ja niiden perusteella maksettavien tuottojen rakennetta, tasoa ja laskutapaa, tai sellaisten talletusten osalta, jotka on saatu toiseen Euroopan talousalueen jäsenvaltioon sijoittautuneisiin luottolaitoksiin, kyseisten talletusten on täytettävä vastaavat kriteerit, jotka vastaavat toimivaltaiset viranomaiset ovat vahvistaneet toisessa jäsenvaltiossa.

– –”

6 Vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohdan muuttamista koskevissa perusteluissa todetaan seuraavaa:

”Se, että edellytysten on oltava 'vastaavia', tarkoittaa ensinnäkin, että säästötalletuksiin on sovellettava samoja perusedellytyksiä kuin ne, jotka mainitaan vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohdassa; lisäksi niiden on täytettävä viranomaisten kyseisessä jäsenvaltiossa määrittämät kriteerit, jotka koskevat talletusten rahayksikköä, nostojen edellytyksiä ja tapoja ja niiden perusteella maksettavien tuottojen rakennetta, tasoa ja laskutapaa. Viimeksi mainittujen edellytysten on oltava samankaltaisia kuin Belgiassa voimassa olevat edellytykset. Tämä tarkoittaa, että niillä on oltava verrattavissa oleva vaikutus olematta kuitenkaan täysin samanlaisia.

– –”

7 Vuoden 1992 WIB:n täytäntöönpanosta 27.8.1993 annetussa kuninkaan asetuksessa (Belgisch Staatsblad 13.9.1993, s. 20096), sellaisena kuin se on muutettuna 7.12.2008 annetulla kuninkaan asetuksella (Belgisch Staatsblad 22.12.2008, s. 67513) (jäljempänä vuoden 1992 KB/WIB), vahvistetaan kriteerit, jotka vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohdassa tarkoitettujen säästötalletusten on lisäksi täytettävä, jotta niiden osalta voidaan soveltaa mainittua pykälää.

8 Vuoden 1992 KB/WIB:n 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jotta säästötalletuksiin voidaan soveltaa [vuoden 1992 WIB:n] 21 §:n 5 kohtaa, tuossa säännöksessä tarkoitettujen säästötalletusten on lisäksi täytettävä seuraavat kriteerit:

1° säästötalletusten rahayksikkö on ilmoitettava euroissa

2° säästötalletustileiltä voidaan nostaa varoja suoraan tai käyttötilin kautta vain seuraavia toimia varten:

a) käteispalautus

b) tilisiirto muutoin kuin pysyvän valtuutuksen perusteella säästötalletuksen tekijän nimissä olevalle tilille

c) tilisiirto säästötalletuksen tekijän puolison tai enintään toisen asteen sukulaisen nimissä samassa laitoksessa olevalle säästötalletustilille

--

3° varojen nostoa koskevilla ehdoilla on mainittava talletuslaitoksen mahdollisuus edellyttää, että varojen nostosta on ilmoitettava 5 kalenteripäivää ennen, jos kyseessä on yli 1 250 [euroa], ja rajoittaa nostojen määrä 2 500 [euroon] puolta kuukautta kohden

4° a) säästötalletusten perusteella maksettavien tuottojen on muodostuttava yksinomaan

– peruskorosta ja

– asiakasuskollisuuslisästä

b) peruskorko ja asiakasuskollisuuslisä lasketaan vuotuisen korkokannan mukaan.

Talletuksista kertyy peruskorkoa viimeistään sitä kalenteripäivää, jona talletus tehtiin, seuraavasta kalenteripäivästä lukien, ja koron kertyminen lakkaa kalenteripäivänä, jona varat nostetaan.

Samana kalenteripäivänä suoritettavat tilillepanot ja tililtä nostot tasataan laskettaessa peruskorkoa ja asiakasuskollisuuslisää.

Kertynyt peruskorko suoritetaan tilille kerran kalenterivuodessa siten, että poiketen siitä, mitä toisessa alakohdassa säädetään, peruskorkoa saadaan kyseisen vuoden tammikuun ensimmäisestä päivästä lukien.

Säästötalletuksen tekijältä ei voida periä tilinylityskorkoa.

Asiakasuskollisuuslisä myönnetään talletuksista, jotka ovat olleet samalla tilillä 12 peräkkäisen kuukauden ajan.

Mikäli varoja siirretään säästötalletustililtä toiselle samassa laitoksessa saman haltijan nimissä olevalle säästötalletustilille muutoin kuin pysyvän valtuutuksen perusteella, ensimmäisen säästötalletustilin asiakasuskollisuuslisää kartuttava ajanjakso otetaan huomioon, mikäli siirrettävien varojen määrä on vähintään 500 [euroa] ja kyseinen haltija ei ole toteuttanut jo kolmea tämälupaa varojen siirtoa samalta säästötalletustililtä saman kalenterivuoden aikana. --

c) kyseisen laitoksen vastaanottamilleen säästötalletuksille myöntämä peruskorkokanta ei voi ylittää korkeampaa seuraavista kahdesta korkokannasta:

– 3 prosenttia

– Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaation korko, jota sovellettiin kuluvaan puolivuotiskautta edeltävän kuukauden kymmenentenä päivänä.

Peruskorkokannan nousu pysyy voimassa vähintään kolmen kuukauden ajan, paitsi jos Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaation korkoa lasketaan.

Jollei jäljempänä e alakohdassa säädetystä muuta johdu, myönnetyn asiakasuskollisuuslisän korkokanta ei voi olla:

– yli 50 prosenttia ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun peruskoron enimmäiskorkokannasta. Jos tämä prosenttimäärä ei vastaa prosentin kymmenesosan kerrannaista, asiakasuskollisuuslisän enimmäiskorkokanta pyöristetään alempaan prosentin kymmenesosaan

– alle 25 prosenttia myönnetyn peruskoron korkokannasta. Jos tämä prosenttimäärä ei vastaa prosentin kymmenesosan kerrannaista, asiakasuskollisuuslisän vähimmäiskorkokanta pyöristetään alempaan prosentin kymmenesosaan

d) säästötalletukseen sovelletaan tietyllä hetkellä vain yhtä peruskoron korkokantaa

e) tietyllä hetkellä myönnetty asiakasuskollisuuslisä on sama uusien tilillepanojen ja sellaisten talletusten osalta, joiden osalta alkaa uusi asiakasuskollisuuskausi. Jollei 4 kohdan b alakohdan seitsemännestä alakohdasta muuta johdu, asiakasuskollisuuslisää, jota sovelletaan tilillepanohetkellä tai uuden asiakasuskollisuuskauden alkaessa, sovelletaan koko asiakasuskollisuuskauden ajan

5° talletuslaitos tutkii, onko vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohdassa säädetty raja saavutettu peruskorkoa ja asiakasuskollisuuslisää tilille hyvitetessä, ja se ottaa tässä yhteydessä huomioon kaikki veroilmoituskauden aikana myönnetyt määrät.”

9 Veroviranomainen julkaisi tässä yhteydessä 12.6.2014 päivätyn hallinnollisen soveltamisohjeen AAFisc nro 22/2014 (nro Ci.RH.231/633.479), jonka 2 kohdassa, jonka otsikko on ”Kriteerit, jotka ulkomaisten säästötalletusten on täytettävä, jotta vapautusta voidaan soveltaa”, todetaan seuraavaa:

”4. Vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohdan – – mukaan ulkomaisten säästötalletusten on täytettävä lainsäätäjän (tai verolainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavan julkisen elimen) määrittämät kriteerit, joista Belgian keskuspankkia ja Belgian rahoituspalvelu- ja rahoitusmarkkinaviranomaista vastaavat elimet ovat antaneet etukäteen lausunnon.

5. Lisäksi näiden kriteerien on täytettävä vuoden 1992 KB/WIB:n 2 §:ssä määritetyt kriteerit, jotka koskevat

- talletusten rahayksikköä
- nostojen edellytyksiä ja tapoja
- ja talletusten perusteella maksettavien tuottojen rakennetta, tasoa ja laskutapaa.

Näiden kriteerien tarkempien yksityiskohtien osalta viitataan vuoden 1992 KB/WIB:n 2 §:ään – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Johannes Van der Weegenillä ja Anna Potilla oli, sikäli kuin on merkityksellistä verotusvuosien 2010–2013 osalta, viisi säästötalletustiliä muuhun jäsenvaltioon kuin Belgian kuningaskuntaan sijoittautuneissa rahoituslaitoksissa. He pyysivät saada vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna 25.4.2014 annetulla lailla, säädetyn verovapautuksen.

11 Belgian veroviranomaiset katsoivat, että koska yksikään näistä rahoituslaitoksista ei voinut osoittaa, että niiden tarjoamat säästötalletustilit täyttivät belgialaisiin säännelyihin säästötalletuksiin sovellettavia edellytyksiä vastaavat edellytykset erityisesti peruskoron ja asiakasuskollisuuslisän osalta, näiden säästötalletusten perusteella saatuihin tuloihin ei voitu soveltaa verovapautusta.

12 Johannes Van der Weegen ja Anna Pot nostivat tästä päätöksestä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, joka haluaa selvennyksen siihen, onko vuoden

1992 WIB:n 21 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna 25.4.2014 annetulla lailla, yhteensopiva unionin oikeuden kanssa.

13 Tässä tilanteessa rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge (Länsi-Flanderin alioikeus, Bryggen toimipaikka, Belgia) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna – – 25.4.2014 annetun lain 170 §:llä, ristiriidassa SEUT 56 ja SEUT 63 artiklan sekä ETA-sopimuksen 36 ja 40 artiklan kanssa sen vuoksi, että kyseisessä säännöksessä, jota tosin sovelletaan erotuksetta kotimaisiin ja ulkomaisiin palveluntarjoajiin, edellytetään vuoden 1992 WIB:n täytäntöönpanosta annetulla kuninkaan asetuksella säädettyjä edellytyksiä vastaavien edellytysten täyttämistä, kun kyseiset edellytykset ovat tosiasiaissa ominaisia Belgian markkinoille ja ne muodostavat siten ulkomaisille palveluntarjoajille vakavan esteen palvelujen tarjoamiselle Belgiassa?”

14 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että Johannes Van der Weegen kuoli 20.1.2016. Maria Eugenia Van der Weegen, Miguel Juan Van der Weegen ja Anna Pot ovat hänen oikeudenomistajiaan.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Alustavia huomautuksia

15 Unionin tuomioistuin totesi 6.6.2013 antamassaan tuomiossa komissio v. Belgia (C-383/10, EU:C:2013:364), että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut SEUT 56 artiklan ja ETA-sopimuksen 36 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on ottanut käyttöön ja pitänyt voimassa järjestelmän, jolla verotetaan syrjivästi ulkomailla asuvien pankkien maksamia korkoja yksinomaan Belgiassa asuvien pankkien maksamiin korkoihin sovellettavan verovapautuksen takia.

16 Tämän tuomion antamisen jälkeen kyseistä järjestelmää muutettiin siten, että verovapautusta sovelletaan nykyisin myös ulkomailla asuvien pankkien maksamiin korkoihin.

17 Vuoden 1992 WIB:n, sellaisena kuin se on muutettuna 25.4.2014 annetulla lailla, mukaan edellytyksenä sille, että tallettajat voivat saada osakseen tällaisen vapautuksen, on, että kyseisen säästötalletusjärjestelmän on täytettävä tietyt laissa vahvistetut kriteerit, kuten se, että talletusten rahayksikkö on ilmoitettava euroissa, nostoihin on kohdistuttava tietyt rajoituksia ja talletusten perusteella maksettavat tuotot on laskettava siten, että ne muodostuvat peruskorosta ja asiakasuskollisuuslisästä.

18 Vuoden 1992 WIB:ssä säädetään, että talletusten, jotka on tehty toiseen Euroopan talousalueen jäsenvaltioon sijoittautuneisiin luottolaitoksiin, on täytettävä vastaavat kriteerit, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat vahvistaneet mainitussa toisessa jäsenvaltiossa.

19 Lisäksi 25.4.2014 annetun lain perustelujen mukaan ”edellytysten on oltava ’vastaavia’, [mikä] tarkoittaa – –, että säästötalletuksiin on sovellettava samoja perusedellytyksiä kuin ne, jotka mainitaan vuoden 1992 WIB:n 21 §:n 5 kohdassa”.

20 Belgian hallitus on täsmentänyt unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa, että tämän tekstin on katsottava tarkoittavan sitä, että edellytysten, jotka muihin jäsenvaltioihin kuin Belgiaan sijoittautuneiden pankkien säästötalletustilien on täytettävä, ei tarvitse olla täysin samanlaisia kuin edellytykset, joita sovelletaan Belgiaan sijoittautuneiden pankkien säästötalletustileihin, vaan riittää, että kyseessä ovat vastaavat edellytykset.

21 Tästä kysymyksestä riippumatta on selvää, että säästötalletuksen, joka on tehty Belgiaan tai

ulkomaille sijoittautuneeseen pankkiin, on joka tapauksessa täytettävä erityisesti kaksi edellytystä, jotta siihen voidaan soveltaa mainittua verovapautusta.

22 Yhtäältä tällaiseen säästötalletustiliin on sovellettava tililtä tehtävien nostojen edellytyksiä ja tapoja koskevia tiettyjä rajoituksia, ja toisaalta tällaisten talletusten perusteella maksettavan tuoton on muodostuttava peruskorosta ja asiakasuskollisuussisästä.

23 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykseen on vastattava näiden toteamusten valossa.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään pääasiallisesti, onko SEUT 56 ja SEUT 63 artiklaa sekä ETA-sopimuksen 36 ja 40 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä vuoden 1992 WIB:n, sellaisena kuin se on muutettuna 25.4.2014 annetulla lailla, 21 §:n 5 kohdassa säädetyn kaltaiselle verovapautusta koskevalle kansalliselle järjestelmälle sen vuoksi, että mainittu järjestelmä, jota tosin sovelletaan erotuksetta Belgiaan ja toiseen ETA:n jäsenvaltioon sijoittautuneiden pankkipalvelujen tarjoajien tarjoamista säästötalletustileistä saatuihin tuloihin, on varattu koskemaan ainoastaan sellaisten pankkien säästötalletustileistä saatuja tuloja, jotka täyttävät edellytykset, jotka ovat tosiasiallisesti ominaisia vain kotimaan markkinoille.

25 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on todettava aluksi, että vaikka tällainen kansallinen lainsäädäntö voi kuulua ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemien kahden perusvapauden piiriin, on kuitenkin niin, että tämän lainsäädännön mahdolliset rajoittavat vaikutukset pääomien vapaaseen liikkuvuuteen ovat ainoastaan väistämätön seuraus mahdollisista palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksista. Kun kansallinen toimenpide liittyy samanaikaisesti useisiin perusvapauksiin, unionin tuomioistuin tutkii kyseistä toimenpidettä pääsääntöisesti suhteessa yhteen näistä perusvapauksista, jos muut näistä perusvapauksista ovat kyseisissä olosuhteissa täysin toissijaisia ensimmäiseen perusvapauteen nähden ja ne voidaan liittää siihen (ks. analogisesti tuomio 8.9.2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, C-42/07, EU:C:2009:519, 47 kohta; tuomio 11.3.2010, Attanasio Group, C-384/08, EU:C:2010:133, 40 kohta ja määräys 28.9.2016, Durante, C-438/15, ei julkaistu, EU:C:2016:728, 14 kohta).

26 Tästä seuraa, että kyseistä verovapautusjärjestelmää on tarkasteltava yksinomaan SEUT 56 artiklan ja ETA-sopimuksen 36 artiklan valossa.

27 Lisäksi on todettava, että pankkipalvelut ovat SEUT 57 artiklassa tarkoitettuja palveluja. SEUT 56 artiklan vastaisena on pidettävä sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltamista, jolla ilman objektiivista perustetta estetään palvelujen tarjoajaa todellisuudessa käyttämästä palvelujen tarjoamisen vapautta (ks. vastaavasti tuomio 14.1.2016, komissio v. Kreikka, C-66/15, ei julkaistu, EU:C:2016:5, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

28 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, että pääasiassa kyseessä olevassa lainsäädännössä otetaan käyttöön verojärjestelmä, jota sovelletaan erotuksetta Belgiaan ja toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden pankkien säästötalletusten perusteella maksamiin tuottoihin.

29 Myös sellainen kansallinen lainsäädäntö, jota sovelletaan erotuksetta kaikkiin palveluihin palvelujen tarjoajan sijoittautumispaikasta riippumatta, saattaa kuitenkin rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta, jos siinä varataan oikeus etuuteen ainoastaan sellaisille palvelujen käyttäjille, jotka täyttävät tietyt tosiasiallisesti kotimaisille markkinoille ominaiset edellytykset, ja poistetaan siten mahdollisuus tähän oikeuteen sellaisten muiden palvelujen käyttäjiltä, jotka ovat olennaisilta osiltaan samanlaisia mutta eivät täytä mainitussa lainsäädännössä säädettyjä

erityisedellytyksiä. Tällainen lainsäädäntö näet vaikuttaa palvelujen käyttäjien tilanteeseen sellaisenaan ja on omiaan saamaan tietyt käyttäjät olemaan käyttämättä tiettyjen palvelujen tarjoajien palveluja, koska viimeksi mainittujen tarjoamat palvelut eivät täytä mainitussa lainsäädännössä säädettyjä edellytyksiä, mikä vaikuttaa siten markkinoille pääsyyn (ks. vastaavasti tuomio 10.5.1995, Alpine Investments, C?384/93, EU:C:1995:126, 26–28 ja 35–38 kohta sekä tuomio 10.11.2011, komissio v. Portugali, C?212/09, EU:C:2011:717, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Näin ollen on aluksi selvitettävä, rajoitetaanko pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä palvelujen tarjoamisen vapautta siitä huolimatta, että sitä sovelletaan erotuksetta.

31 Tässä yhteydessä on todettava, että – kuten hallinnollisessa soveltamisohjeessa AAFisc nro 22/2014 täsmennetään – talletusten on täytettävä vuoden 1992 KB/WIB:n 2 §:ssä määritetyt kriteerit, joissa edellytetään erityisesti, että nostoihin säästötalletustileiltä on kohdistettava rajoituksia, jotta tällaiset tilit eroavat käyttötileistä, ja että säästötalletusten perusteella maksettavan tuoton on muodostuttava yksinomaan peruskorosta ja asiakasuskollisuuslisästä.

32 Asianosaisten unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa esittämistä täsmennyksistä käy lisäksi ilmi, että muissa ETA:n jäsenvaltioissa kuin Belgian kuningaskunnassa ei ole mitään säästötalletuksia koskevaa järjestelmää, joka täyttää vuoden 1992 KB/WIB:n 2 §:ssä vaaditut edellytykset ja erityisesti tällaisen säästötalletuksen perusteella maksettavaa tuottoa koskevat edellytykset. Tällainen tuoton maksamistapa vaikuttaa olevan Belgian pankkimarkkinoille ominainen erityispiirre.

33 Näin ollen on niin, että vaikka mainittua kansallista lainsäädäntöä sovelletaan erotuksetta sekä Belgiaan että muihin ETA:n jäsenvaltioihin sijoittautuneissa rahoituslaitoksissa olevien säästötalletustilien perusteella maksettuihin tuottoihin, se on yhtäältä tosiasiallisesti omiaan saamaan Belgiassa asuvat henkilöt olemaan käyttämättä näihin muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden pankkien palveluja ja avaamatta tai pitämättä säästötalletustilejä viimeksi mainituissa pankeissa, koska niiden maksamiin korkoihin ei voida soveltaa kyseistä verovapautusta erityisesti siksi, että säästötalletusten tuotto ei muodostu peruskorosta ja asiakasuskollisuuslisästä.

34 Toisaalta tämä lainsäädäntö on omiaan saamaan Belgiaan sijoittautuneessa pankissa olevien, vapautusta koskevat edellytykset täyttävien säästötalletustilien haltijat olemaan siirtämättä säästöjään toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneeseen pankkiin, joka ei tarjoa tilejä, jotka täyttävät nämä edellytykset.

35 Mainittu lainsäädäntö saattaa siten rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta, mikä on lähtökohtaisesti kielletty SEUT 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa, siltä osin kuin siinä asetetaan edellytyksiä muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden palvelujen tarjoajien pääsulle Belgian pankkimarkkinoille, mikä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana varmistaa erityisesti nyt annettavan tuomion 29 kohdassa selostettujen seikkojen perusteella.

36 Tämän jälkeen on selvitettävä, voidaanko tällainen rajoittaminen oikeuttaa Belgian hallituksen esittämällä syillä.

37 On muistutettava, että kansalliset toimenpiteet, jotka voivat haitata EUT-sopimuksessa taattujen perusvapauksien käyttämistä tai tehdä näiden vapauksien käyttämisestä vähemmän houkuttelevaa, voidaan silti hyväksyä edellyttäen, että niillä on yleisen edun mukainen tavoite, että niillä voidaan taata tämän tavoitteen toteutuminen ja että niillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. mm. tuomio 6.6.2013, komissio v. Belgia, C?383/10, EU:C:2013:364, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Belgian hallitus väittää, että kyseisellä säännöstöllä edistetään kuluttajansuojaa. Se täsmentää, että tätä tarkoitusta varten on välttämätöntä, että Belgiassa asuvilla henkilöillä on pysyviä, suojattuja, vakaita, riittäviä ja riskittömiä säästötalletustilejä voidakseen kattaa huomattavat tai odottamattomat menonsa.

39 Unionin tuomioistuin on katsonut tässä yhteydessä, että kuluttajansuoja kuuluu yleistä etua koskeviin pakottaviin syihin, joilla voidaan oikeuttaa palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukset (ks. mm. tuomio 23.1.2014, komissio v. Belgia, C?296/12, EU:C:2014:24, 47 kohta).

40 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on näin ollen yhtäältä selvittää, vastaako kyseessä oleva lainsäädäntö tällaista yleistä etua koskevaa pakottavaa syytä.

41 Sen on toisaalta varmistuttava siitä, että kyseisellä verojärjestelmällä – olettaen, että sillä todella on tällainen tavoite – ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi, ja että suhteellisuusperiaatetta noudatetaan.

42 Vaikka näet katsottaisiin, että kyseinen järjestelmä vastaa yleistä etua koskevaa pakottavaa syytä, on niin, että koska tässä järjestelmässä evätään tosiasiallisesti kaikkien sisämarkkinoilla saatavilla olevien säästötalletustilien perusteella saatavien tulojen osalta mahdollisuus verovapautukseen, lukuun ottamatta Belgiaan sijoittautuneissa pankeissa olevien säästötalletustilien perusteella saatavia tuloja, järjestelmä on omiaan sulkemaan pois erityisesti muissa jäsenvaltioissa kuin Belgiassa sijaitsevista pankkilaitoksista olevat säästötalletustilit, joiden avulla voitaisiin samalla tavalla saavuttaa järjestelmän tavoite eli kuluttajansuoja. Erityisesti on todettava, että minkään unionin tuomioistuimessa esitetyn argumentin perusteella ei voida katsoa, että vuoden 1992 KB/WIB:n 2 §:ssä säädettyjen, säästötalletustilien tuottoja koskevien edellytysten soveltaminen olisi tarpeen mainitun tavoitteen saavuttamiseksi.

43 Näin ollen ei ole mahdollista vedota kuluttajansuojaan palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan kyseisen rajoituksen oikeuttamiseksi.

44 ETA-sopimuksen 36 artiklan osalta on todettava, että tämä määräys vastaa SEUT 56 artiklassa vahvistettua määräystä, joten nyt annettavan tuomion 27–43 kohdassa tehdyt, viimeksi mainittua artiklaa koskevat toteamukset pätevät myös mainitun 36 artiklan osalta.

45 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että SEUT 56 artiklaa ja ETA-sopimuksen 36 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään verovapautusta koskevasta kansallisesta järjestelmästä, siltä osin kuin mainitussa järjestelmässä, jota tosin sovelletaan erotuksetta Belgiaan ja muihin ETA:n jäsenvaltioihin sijoittautuneiden pankkipalvelujen tarjoajien tarjoamista säästötalletustileistä saatuihin tuloihin, asetetaan edellytyksiä toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden palvelujen tarjoajien pääsulle Belgian pankkimarkkinoille, mikä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana varmistaa.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 56 artiklaa ja Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen 36 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään verovapautusta koskevasta kansallisesta järjestelmästä, siltä osin kuin mainitussa järjestelmässä, jota tosin sovelletaan erotuksetta Belgiaan ja muihin Euroopan talousalueen jäsenvaltioihin sijoittautuneiden pankkipalvelujen tarjoajien tarjoamista säästötalletustileistä saatuihin tuloihin, asetetaan edellytyksiä toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden palvelujen tarjoajien pääsulle Belgian pankkimarkkinoille, mikä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana varmistaa.

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.